

ségnek e nehéz szerepben már ezen első fel-lépése alkalmával megnyerte osztatlan tet-szését», írja róla a Pesti Napló, 1853. jan. havában. Ugyanakkor a »Szépirodalmi Lapok« (8. sz.) ezeket írja: »Meglepte a közönséget mind ép, erős és férfias hangja, mind már eddigi iskolája s teljesen elfogulatlan, nemes játéka által.« 1855. jan. 29-én szerződötték, de már márc. 26-án az »Alvajáró«-ban utoljára énekelt (Elvino szerepét), azután megvált a színháztól és Olaszországba szerződött. Kolozsvárott is működött, ahol először 1860. márc. 12-én lépett fel a »Lammermoori Lucia« c. opera Edgar szerepében.

Jekei Ilona, színésznő, sz. 1882. márc. 6-án, Fóthon (Pest m.). Színpadra lépett Feld Zsigmond színingazgatónál.

»**Jekonias**«. Szomorú szabású, víg ki-menetelű játék. Mellyet Egynémelly Jesus Társaság-béli Tanító-Mester szerzet és elő-állítot. Győrben, Nyomattatott Streibig Gergely János priv. Könyv Nyomtató ál-tal. 8°, 134 lap« A jezsuita drámák között egy sincs annyi tekintettel a külső hatásra, mint ez, bár nyelvezete és meseszöveve messze áll a Kunitsétól és Illeietől.

Jelen Róza, színésznő, sz. 1885. ápr. 13-án, Kolozsvárt. Színpadra lépett 1911. júl. havában.

Jelenet vagy **jelenés** a színdarabokban a felvonásnak egy-egy része, mely akkor áll be, midőn egy új szereplő lép a színpadra vagy onnan távozik. A jelenésre az ügyelő (L. o.) küldi be a szereplőt. A jelenések számát az író határozza meg, mely 16—18, esetleg 24-nél nem több. A szó a görög »szcéná«-ból származik. Érdekes, hogy a szó nálunk már 1792-től használatos. Azonban előzőleg Bessenyei »Lais«-ában: »eset«, Kazinczy »Hamlet«-fordításában: »kijöve-tel«-szóval van jelölve. Ballagi Mór 1854-ben a »jelenetezni« szóra a »színpadosí-tani«-szót ajánlja. (V. ö. Kitörőjelenet, Összement jelenet, Tömegjelenet, Vakjelenet, Végjelenet, Zárójelenet.)

Jelenetezni. A színműíró nem minden esetben szokta a felvonásokat jelenetekre felosztani. Ilyen esetben a rendező, vagy

ügyelő szokta ezt elvégezni, ami az összes szereplők általános tájékozódásának meg-könnyítését szolgálja. A műveletet »jelenet-ezni« szóval szokás kifejezni.

Jelenetről elkészni súlyos büntetést von maga után. Egy 1833. szept. 27-én kelt budai színházi törvény idevonatkozó (10.) §-a így szól: »Aki játék alatt jelenéséről elkésik vagy hogy az a nézőknek szembe-tűnt legyen, fizet büntetésül 1 forintot. Aki egész jelenést mulaszt el vagy akármi-képpen okot ad arra, hogy a Játék annak idejében el ne kezdődhessék, a hibához ké-pest büntetetik 5 frttól fogva havi fize-tésének hatod részeig«. A 16. §-ban ez a rendelkezés áll: »Játék folyamatja alatt való elkészések elmellőzésére minden tag bemenő végszavait tudni tartozik, nem mindenkor lévén oly helyheztesben az ügyelő, hogy a játszóhoz férhessen és azt jelenéséhez beküldhesse«.

Jelentős szerep. Színész- és kritikus-nyelven így mondják a súllyal bíró sze-repre, ami lényegileg helytelen, mert siker tekintetében minden szerepnek jelentősnek kell lennie. (V. ö. Döntő szerep.)

Jelinek Pál, színész, sz. 1901. jan. 18-án, Budapesten. Színpadra lépett 1926. jan. 1-én.

Jellem. — Kifejlett erkölcsi és szel-lemi sajátságok, melyek valamely sze-mélyt állandóan megkülönböztetnek s egyéni önállóságot tulajdonítanak neki. Színpadi értelemben az a jelentősége, hogy a művész az előadott személy erkölceit és szellemét híven és elejétől végig követke-tesen festi-e. Fontos, hogy a dráma sze-mélyeit rang, kor, műveltség, nemzetiség szerint jellemezze. E jellemzés a színész tulajdonképeni munkája, amit színészi nyelven »jellemábrázolás«-nak, vagy »jel-lemfestés«-nek nevezünk.

Jellemábrázolás. Ha az ember kedélyé-nek mozgása bizonyos határozott irányt vesz és ha e kedély-mozgalom az embert egészen betölti, elfoglalja: akkor azon álla-pot áll elő, melyet szenvedélynek nevezünk. A szenvedély tehát oly lelki tartalom, mely az embert egészen betölti, elfoglalja és